

DÉLBÁCSKA

Előfizetési és kiadóhivatal: Novisad, Kralja Petra ul. 30.
E. u. Telefonszám 21-37, éjjel 20-58. Sörgőnyelme: „Délbácska”
Novisad. Póstatakarékpénztári csekszámla Zagreb: 46.692.

Novisad, 1929. október 5.
SZOMBAT

Előfizetési ára: egy hóra 40 din., három hóra 120 din., 6 hóra 240 din., egész évre 480 din. Egyenkénti ára hétköznap 1.50 din., vasárnap 2 din. Külföldön egy hónapra 50 dinár.

A közigazgatás egyszerűsítését, a lakosság gazdasági és kulturális fejlődését, Novisad hatalmas fellendülését jelenti az állam új elnevezéséről és területi beosztásáról szóló törvény

A Dunai Bánság második helyen áll az összes bánságok között — A bán teljhatalmulag gyakorolja a hatalmat — A bán kötelességei és feladatai — Az új törvény a közigazgatás decentralizálódását jelenti — A báni állásokra kizárólag magasrangú és nagytekintélyű egyének kerülnek — A városok ismét visszanyerik autonómiájukat

Borota Branislav dr. polgármester nyilatkozik az új törvényről Noviszadon nagy lelkesedéssel fogadták az új törvényt

A Délbácska tegnapi számában az Avala iroda jelentése alapján röviden közöltük azt a nagyfontosságú változást, amely a királyság új elnevezésével és az állam új területi beosztásával kapcsolatban állott be. Őfelsége a király csütörtökön este írta alá az új törvényt

amely egyik része az állam teljes

konzolidálásának s amely a lakosság körében osztatlan lelkesedést keltett.

Mint már jelentettük, az új törvény értelmében az ország kilenc bánságra oszlik s a Dunai bánság székhelye Novisad városa lett. A szinte korszakalkotó törvény szövege a következő:

Törvény

a királyság elnevezéséről és közigazgatási beosztásáról

1. szakasz. A Szerb Horvát Szlovén királyság hivatalos elnevezése: Kraljevina Jugoslavija (Jugoszláv királyság).

2. szakasz. A királyságban az általános közigazgatást a bánságok, járások és községek útján végzik.

A királyságban a következő bánságok vannak:

1. Drávai Bánság Ljubljana székhellyel.
2. Szávai Bánság Zagreb székhellyel.
3. Vrbászi Bánság Banjaluka székhellyel.
4. Tengeremelléki Bánság Szplit székhellyel.
5. Drinai Bánság Szarajevo székhellyel.
6. Zetai Bánság Cetinje székhellyel.
7. Dunai Bánság Novisad székhellyel.
8. Moravai Bánság Nis székhellyel.
9. Vardari Bánság Szkoplye székhellyel.

A harmadik szakasz az egyes bánságok határait és területét állapítja meg.

4. szakasz. Beograd város elöljárósága, Zemun és Pancsevo külön közigazgatási egységet alkotnak, amely a belügyminiszter közvetlen fennhatósága alatt áll s amely az „Uprava grada Beograda” nevet viseli.

5. szakasz. A bánságok élén a bán áll. A bán királyi ukázzal nevezik ki a belügyminiszter és a miniszterelnök előterjesztésére.

A bán a királyi kormány megbízottja a bánságban. A bán tisztsége nem sorolódik a tisztviselőkről szóló törvény kategóriájába.

6. A bán a legfelsőbb politikai és álta-

lános közigazgatási hatalom képviselője a bánságban. A bán az illetékessége alá tartozó összes ügyekben a legfelsőbb fórum. A hatáskörébe tartozó ügyeket politikai, közigazgatási és szaktisztviselői, valamint a segédszemélyzet útján intézi. A bánság összes közigazgatási hatóságai és szervei a bánnak vannak alárendelve. A bán alá rendelt referensek és a segédszemélyzet a bán utasítása szerint intézik az ügyeket. A bán mint másodfokú közigazgatási hatóság a fellebbezések felett is dönt. A bán az önkormányzati testületek felett is ellenőrzést gyakorol.

A bán az illetékes katonai hatósággal egyetértően a hadsereg evidenciája körüli munkálatokat is ellenőrzi, amennyiben ezt az ellenőrzést a belső közigazgatási hatóságok végzik.

7. szakasz. A bán illetékessége alá tartoznak a közigazgatás összes ügyei, amelyek a fennálló törvények intézkedései értelmében nem esnek a járási közigazgatási hatóságok hatáskörébe.

8. szakasz. A bán hatásköre alá tartoznak továbbá a közigazgatás következő ügyei.

I.

1. A földművelés, szőlőszet, zöldségtermelés, mezők és legelők fejlesztése körüli ügyek, valamint a növénytermelésre vonatkozó összes törvények feletti felügyelet.

2. Az állattenyésztési és állategészségügyi teendők.

3. Mindazok az ügyek, amelyek a mező-

gazdasági szervezetekre és egyesületekre vonatkoznak.

4. A gyarmatosítás és komasszaciós ügyek.

5. A mezei rendőrség.

6. Meteorologia.

II.

1. A bánságban levő összes állami utak és hidak, valamint a volt tartományi utak és hidak tervezése, építése és karbantartása, valamint az utak és hidak feletti felügyelet.

2. A bánságban levő állami épületek tervezése, építése és karbantartása, valamint az állami épületek feletti felügyelet.

3. Határozathozatal a jelenlegi építési-ügyi szabályrendeletekben előirt összes ügyekben.

4. Folyammedrek szabályozása, csatornázás és vízzel való ellátás, a vizierők kihasználása, valamint ármentesítési ügyek.

III.

1. Felügyelet részvény és betétitársaságok, gazdasági és hitelszövetkezetek működése felett.

2. Mindazok az ügyek, amelyek a bánságban levő kereskedelmi és iparkamarákra vonatkoznak.

3. Az ipartörvény és az üzletek zárására vonatkozó törvények ügyében való döntés.

IV.

1. Az erdő és vadásztörvények végrehajtása.

2. Erdőtelepítések és a Karszt-vidék fásítása.

3. Önkormányzati, egyházi és vakufi-erdők feletti ellenőrzés.

4. Felügyelet az összes állami bányák felett.

5. Az eddigi bányakapitányságok ügyeinek végrehajtása.

V.

1. Munkásvédelem, munkafelügyelőség, munkaközvetítés, valamint felügyelet a munkáskamarák felett.

2. A bánságban levő összes szociális in-

tézmények feletti felügyelet.

3. Rokkant ügyek intézése. Gondoskodás a szegényekről és aggokról, továbbá felügyelet az összes emberbaráti intézmények felett.

4. Felügyelet az egészségügyi tanácsok, gyógyszerész és orvosi kamarák feletti.

VI.

1. Mindazok az ügyek, amelyek elemi, polgári, középiskolák és szakiskolák alapítására és vezetésére vonatkoznak.

2. A középiskolák személyzete és működése feletti ellenőrzés.

3. A fentnevezett iskolák építése és karbantartása.

4. A bánóságban levő összes alapítványok feletti ellenőrzés.

5. A bánóságban levő összes egyesületek ellenőrzése.

9. szakasz. Az összes fentebb említett ügyeket a bán, az illetékes miniszterek legfelsőbb felügyelete alatt végzi, a jelenleg érvényben levő törvények értelmében.

10. szakasz. A bánóságban levő összes hatóságok, intézetek és intézmények kötelesek a bán intézkedéseit végrehajtani és működésükről a bánnak beszámolni.

11. szakasz. A bán hatáskörébe tartozik, a bánóságban levő összes tisztviselők kinevezése, áthelyezése, előléptetése és nyugdíjazása, a harmadik kategória, második csoportjáig bezárólag.

12. szakasz. A bán gondoskodik, a hatáskörébe tartozó terület gazdasági és kulturális fejlődéséről, azzal a kikötéssel, hogy ennek tervei nem akadályozzák, a gazdasági élet és egészséges kulturális fejlődés lehetőségét.

13. szakasz. A bán felügyeletet gyakorol az összes nyilvános hatóságok és azok szervei felett, működésük tekintetében. Kötelessége, hogy éberrel figyelje az állami szervek magatartását, a szolgálatban és a szolgálaton kívül.

14. szakasz. Elemi csapások esetén a bán fel van hatalmazva a segélyszemélyzet megszervezésére. A szegények segélyezésére a bán igénybe veheti a már fennálló emberbaráti intézmények támogatását vagy új segélyegyletek felállításáról gondoskodik.

15. §. A bán köteles a bánóság területén előforduló minden gazdasági, kulturális és szociális ténykedésről, valamint a közbiztonság állapotáról időnként részletes jelentésekben beszámolni a belügyminiszternek.

16. §. Abban az esetben, ha valamelyik járás vagy község több bánóság területe alá esik, a belügyminiszter állapítja meg az illető járás vagy község illetékes székhelyét.

17. §. A bán szükség esetén bizonyos ügyek intézését a belügyminiszter hozzájárulása után a főszolgabíróra bízhatja.

18. §. A bán évi törzsfizetése 96.000 dinár valamint drágasági pótlék, továbbá autómobiltartás, utiköltség felszámítási jog, lakás, fűtés és világítás.

19. §. A bán helyettesítését, a helyettes bán végzi. A helyettes bán végzettsége jogi és legalább tizenkét esztendői állami szolgálat. A helyettes bán igényt tart természetbeni lakásra és ha ez nem állana rendelkezésére, havi 3000 dinár lakbérre.

A bánóságok lakossága és területe

Az ország közigazgatási beosztásáról szóló törvény értelmében, az egyes bánóságok lakosságának száma, a következő:

Szávai Bánóság: 2.320.000, Dunai Bánóság: 2.100.000, Vardari: 1.405.000, Drinai: 1.400.000, Moravai: 1.200.000, Drávai: 1 millió 40.000, Vrbaszi: 850.000, Tengermelléki: 800.000, Zetai: 740.000.

Az egyes bánóságok területe a következő: Vardari: 39.566 négyzetkilométer, Szávai: 36.897, Zetai: 32.322, Drinai: 29.273, Dunai: 28.160, Moravai: 25.721, Vrbaszi: 20.558, Tengermelléki: 19.417 és Drávai: 15.936 négyzetkilométer.

Amint a fenti felállításból látható, a Dunai Bánóság lakosság szempontjából a má-

20. §. A belügyminiszter szükség esetén a bánóság bizonyos járaiban kerületi inspektorátusokat állít fel. A kerületi inspektorátus élén a kerületi inspektor áll.

21. §. Az eddigi főispánok bányhelyetteseké, vagy kerületi inspektorokká nevezhetők ki.

22. §. A kerületi inspektorok a bán segédszervei, mindazokban az ügyekben, amelyek a közbiztonságra vonatkoznak.

23. §. A törvény életbelépése után legkésőbb két hónap múlva kezdődik a bánóságok működése, ugyanakkor megszűnik az eddigi főispáni hatóságok működése. Az összes eddigi főispánok, valamint a főispáni személyzet rendelkezési állományba kerül. Mindazok a közigazgatási hatóságok, amelyek a minisztérium fennhatósága alá tartoznak, a bán hatásköre alá kerülnek.

A bánóságok hatáskörébe kerülnek a politikai közigazgatási tisztviselők, szakreferensek, valamint a segédszemélyzet, amely eddig a főispáni hatóságok és tartományi önkormányzatok alá tartoztak.

24. §. A tartományi és járási önkormányzati testületekről szóló 1922. évi április 26-iki törvény hatályát veszti. Az önkormányzati testületek személyzete rendelkezési állományba kerül.

25. §. A belügyminiszter, a pénzügyminiszterrel egyetértésben és a minisztertanács hozzájárulásával szabályrendeletet ad ki, amelyben az eddigi tartományok és egyes tartományi intézmények vagyona felett rendelkezik.

26. §. A pénzügyminiszter felhatalmazást kap, hogy a miniszterelnökkel egyetértésben, 1929-1930-évi költségvetésben megfelelően megváltoztassa mindazokat a tételeket, amelyek e törvény életbelépésével kapcsolatosan szükségesek.

27. §. Kerületi inspektorokká 1934. április 1-ig olyan személyek is kinevezhetők, akik középiskolát végeztek és abszolvánt jogászok.

28. §. E törvény életbelépése után, a belügyminiszter azoknak az egyesületeknek és intézményeknek esetleges megszüntetéséről dönt, amelyeknek faji jellege, neve és működése, az állami és a nemzeti egység érdekeivel ellenkezik.

29. §. E törvény életbelépése napjától kezdve, az egész országban kizárólag állami lobogók használhatók.

30. §. Mindazoknak a törvényeknek intézkedéseit, amelyek ezzel a törvénnyel nem egyeznek, hatályukat veszítik.

13. §. E törvény a Hivatalos Lapban való megjelenéssel egyidejűleg lép életbe.

Beograd, 1929. október 3.

Alekszandar s. k.

Zsivkovic Petar s. k.

miniszterelnök, belügyminiszter, hadosztálytanácsnok, öfelsége a király hadsegége

Látta és az állami pecsétel ellátta:

Dr. Szrzkics M.

igazságügyminiszter, peccsétőr

sodik helyen áll, területileg pedig az ötödik helyen.

Az egyszerűség kedvéért, az egyes bánóságokat, a területüket átszelő folyókról nevezték el. A törvényhozó nagy súlyt helyezett arra, hogy az új bánóságok határaitak megállapításánál, természetes határokat alkossanak és különös gondot fordított arra is, hogy az egyes vidékek forgalmi és természetes összeköttetései, az olyan központok felé vezessenek, amelyekhez gravitálnak.

Az új törvény legnagyobb jelentősége, hogy végrehajtja a decentralizációt. Az egyes bánóságok ugyszólván önálló területek, s a bánok feljhatalommal intézik az

Villamos felszerelési anyagok

legnagyobb raktára

ALTERNO-RELAIS

MŰSZAKI VALLALAT • NOVISAD
TELEFON 24 14, 24 87

ügyeket. Természetes, hogy az ügyeket a bán az illetékes minisztérium fennhatósága alatt intézi, a bánok hatásköre mégis teljesen önálló.

A központi közigazgatás decentralizálódása következtében az állami adminisztráció nagymértékben tehermentesül és maga a közigazgatás is hozzáférhetőbbé válik a nép számára. Ezáltal csökkennek az adminisztrációs terhek, és megszűnik az adminisztratív huzavona, amely az eddigi központi irányítás által nagy nehézségeket okozott.

Miután a bánok rendkívül fontos hatáskörrel bírnak,

a báni állásokba kizárólag magasrangú és nagytekintélyű egyének kerülnek.

A bánok mellett, a szakügyeket, a helyettes bánok végzik.

Az új törvény a Hivatalos Lap október 4-iki számában jelent meg, és az általa eszközölt gyökeres változások az adminisztrációban és az állam elnevezésében, egyik része, az állam teljes konszolidálásának.

Az új törvény megjelenésének híre Noviszádon általános meglepedettséget keltett. A közönség a reggeli lapok híradásán nyomán értesült a jelentőségteljes fordulatról és általánosságban, a legjobb reménnyel fogadta az új törvény megjelenésének híreit.

Borota Branislav dr. polgármester munkatársunknak, az új törvényről a következőket mondta:

— Noviszád predestinálva van arra, hogy az új bánóságban vezetőszerephez jusson. A Dunai Bánóságnak kétféleképpen több lakosa lesz és az összes bánóságok között a második helyen áll. A Dunai Bánóság emiatt érdeke, hogy Noviszád legyen a székhelye, ami érthető is, ha tekintetbe vesszük, hogy Noviszádnak gazdag kulturális és nemzeti múltja van, szárazföldi és vízi közlekedés gócpontja, azonkívül nemzetgazdasági szempontból is az első helyet foglalja el a volt Vojvodinában.

Nagyfontosságú azonban Noviszád szempontjából az a körülmény is, hogy a városok ismét visszanyerik autonómiájukat, s ezáltal önállóan és a tartományi testületektől függetlenül gazdálkodhatnak. Nem lesz többé tartományi önkormányzat, amely a városi önkormányzat feletti felügyeletet gyakorol, ezáltal ugyanis a bán hatáskörébe kerül a felügyelet és a városnak mindenestre nagyobb érdeke az, ha egy személlyel léphet érintkezésbe, a tartományi választmány helyett. Kétségtelen, hogy

Noviszád óriási fejlődésnek néz elébe,

ami már abból a szempontból is érthető, hogy ezáltal az összes állami hivatalok Noviszádra koncentrálnak, többek között a szubotocai vasútgazgatóság is, azonkívül a postaigazgatóság áthelyezésének ügye is lekerül a napirendről, mert Noviszád, mint a Dunai Bánóság székhelye, hivatott arra, hogy egyben a postaigazgatóság székhelye legyen.

Ami most már a hatalmas adminisztratív apparátus elhelyezését illeti, kezdetben

bizonyos nehézségekkel kell számolni, mert hiszen Noviszádnak ezidőszent nincs alkalmas épülete, ahol a tisztviselő-apparátus elhelyezhető volna. Miután a bán két hónapig belül elfoglalja hivatalát, elhelyezésének kérdését úgy oldjuk meg, hogy a városháza első emeletének felet, valamint a polgármesteri hivatalt a bán rendelkezésére bocsátjuk, a földszinten lévő rendőrséget a Futaki-utra telepítjük és a polgármesteri hivatalt a földszintes helyiségekben rendezük be. Mi sem természetesebb, minthogy

a város a legnagyobb áldozatokra hajlandó, hogy hatalmas báni palotát és a tisztviselők elhelyezésére szükséges épületeket a legrövidebb időn belül felépítse. E tekintetben a legcélszerűbbnek látszik a Kraljica Maria uton, az egészségügyi palotával szemben lévő terület, ahol a banság egész területének segítségével

hatalmas reprezentív palotát építünk,

amely nemcsak Noviszádnak, hanem az egész banságnak díszeré válik.

A dunai banság határai

A dunai banságot délnyugaton a drinai és a szávai banság határolja, északról és északkeletről a magyar és román határ adja a pontig, ahol a román határ a Dunával találkozik. A dunai banság határa a ramszki járás keleti határáig nyúlik, innen délre fordul majd délkeleti irányban a pozsarváci járás határáig. Folytatódik a moravai, lepenicski, kragujeváci és gruzsani járás

keleti határa mentén a dulenszki Crni-Vrh és a Brzak hegyekig, érinti a drinai banság határát a Kotlenik fensíkon s magába foglalja Zakuta és Guberevac községeket is.

A dunai bansághoz tartozik tehát az egész Szerémség, Bánát, Baranya, valamint Szerbiának említett járásai.

Osztatlan lelkesedéssel fogadta az ország népe az új rendet

Az ország új beosztásáról szóló törvény az egész országban élénk viszhangot keltett. Már a tegnapi nap folyamán tömegesen érkeztek üdvözlő táviratok Öfelségéhez és a miniszterelnökhöz, amelyben az ország lelkesedését tolmácsolja az új rend fölött. Zagrebból, Ljubljánából és Szarajevóból is nagyszámúban érkeznek az üdvözlőtáviratok.

A külföldön is osztatlan meglepedést váltott ki az új törvény

s a külföldi lapok nagyon fontos eseménynek tekintik az országban beállott változást. A bécsi lapok külön kiadásokban közölték a jugoszláv királyságból érkező híreket.

Ünnepélyes felvonulást és fáklyásmenetet rendeznek ma este Noviszádon az összes kulturegyesületek

Ma este fél 7 órakor ünnepélyes felvonulást és fáklyásmenetet rendeznek az összes noviszádi kulturegyesületek, emberbaráti intézmények és sportegyesületek. A menet

este fél hét órakor gyülekezik a Nikolajevszka portában, ahonnan a katonazenekar kísérete mellett a városháza elé vonul, ahol Jovanovics

Toma dr., orvos és Belajesics Vladimir dr., a törvényszék elnöke tartanak üdvözlő beszédeket, amelyben a királyság új elnevezésének jelentőségét méltatják.

Az ünneplő menetben a város polgársága is tömegesen részt vesz, hogy ezzel is dokumentálja az új törvény korszakalkotó jelentőségét.

Venizelosz görög miniszterelnök tegnap délelőtt Budapestre érkezett

A görög miniszterelnök ma este folytatja útját Beográdba

Budapestről jelentik: Venizelosz görög miniszterelnök tegnap délelőtt 9 órakor Budapestre érkezett. Fogadtatására a pályaudvaron Valkó Lajos magyar külügyminiszter vezetésével előkelő közönség jelent meg, amelynek sorában ott voltak a budapesti görög követség személyzete s a görög kolónia tagjai is. A görög miniszterelnököt Valkó külügyminiszter üdvözlötte, majd a kölcsönös üdvözlés után Venizelosz miniszterelnök és kísérete Ritz-szállóbeli lakására hajtattott.

A görög miniszterelnök délelőtt 11 órakor megjelent a miniszterelnökségen és látogatást tett Bethlen István gróf miniszterelnöknél, akivel egy óra hosszat tartó beható eszmecsere folytatótt. Innen a külügyminisztériumba ment Venizelosz miniszterelnök, ahol külügyminiszter reggelit adott.

Adelután folyamán Bethlen miniszterelnök viszonzotta Venizelosz látogatását.

Délután 5 órakor a görög követségen tea és fogadás volt, este fél 9 órakor dinét adott a vendég miniszterelnök tiszteletére. Ma Venizelosz miniszterelnök a mezőgazdasági muzeumot látogatja meg, majd sétakocsizást tesz a városban, délután fél két órakor a magyar kormányzó ad ebédet tiszteletére. Utána Budapest környékére tesz kirándulást Venizelosz, este a görög követségen dinét lesz, amely után a görög miniszterelnök elutazik Budapestről.

Beográdi jelentés szerint Venizelosz görög miniszterelnök érkezését holnap reggelre várják Beográdba. A görög miniszterelnök beográdi látogatása után folytatja útját Athén felé.

Megjelent az ünnepekről szóló törvény

A törvény pontosan szabályozza, milyen ünnepeken szolgálatmentesek az állami tisztviselők

Beográdból jelentik: Öfelsége a király a minisztertanács elnökének és a belügyminiszter előterjesztésére aláírta az ünnepekről szóló törvényt, amelynek fontosabb szakaszai a következők:

1. szakasz: Állami ünnepeken, vasárnapokon, a 3-ik szakaszban említett felekezeti ünnepeken, valamint szüvesárkor az állami hivatalnokok nem kötelesek szolgálatot teljesíteni, kivéve azokat az eseteket, amelye

ket a jelen törvény előír.

2. szakasz: Állami ünnepek Öfelsége a király születésnapja és az Egyesülés napja.

3. szakasz: Az állami tisztviselők felekezeti ünnepei az első szakasz intézkedései értelmében a következők:

1. Pravoszlávok: Karácsony előestje, Karácsony (két nap), Vizkereszt, Szent Száva, Nagypéntek, Husvét (második nap), Gyurgyevdán, Szpaszovdán, Szent Cirill és Metod, Pünkösöd, Nagyboldogasszony és Szt. Nikola.

2. Romai katolikusok: Karácsony (két nap), Ujév, Vizkereszt, Szent József, Aldo-zó esütörtök, Husvét (második nap), Pünkösöd, Urnapja, Péter és Pál, Szent Cirill és Metod, Nagyboldogasszony, Mindszentek, Szeplőtlen fogantatás.

3. Görög-katolikusok: Karácsony előestje, Karácsony (két nap), Vizkereszt, Nagypéntek, Husvét, Szpaszovdán, Szent Cirill és Metod, Pünkösöd (második nap) és Szeplőtlen Fogantatás.

4. Evangélikusok: Karácsony, Nagypéntek, Aldo-zó esütörtök, a reformáció napja.

5. Muzulmánok: Ramazáni Bajram (három nap), Kurban Bajram (három nap), Mevlud és Muharem, Ujév.

6. Izraeliták: Pasha (első nap és utolsó két nap), Rosch-Hasono (két nap), Jom-Kipur (másfél nap) és Shevuot (két nap).

4. szakasz: Állami ünnepeken és vasárnapokon az állami hivatalokban, intézményekben és intézetekben nem teljesítenek szolgálatot. Délelőtt 9—11 óráig az ügyeletes tisztviselők csak a sürgős munkákat intézik.

A 3-ik szakaszban említett felekezeti ünnepeken az állami hivatalok, intézmények és intézetek csak azokat a tisztviselőket foglalkoztatják, akiknek ezeken a napokon nincs felekezeti ünnepük. Ha az illető állami hivatal keretein belül nem volna más felekezeti alkalmazott, vagy ilyen nem volna elegendő számban, hogy a hivatalos órákat meglehessen tartani, az állami ünnepekre és vasárnapra vonatkozó intézkedések mérvadóak.

Sürgős és halaszthatatlan esetekben az állami tisztviselők vasárnapokon és felekezeti ünnepeken is kötelesek szolgálatot teljesíteni.

5. szakasz: Vidovdánkor az összes templomokban gyászistentisztelet tartandó a háboruban elesett hősök emlékére.

6. szakasz: Az igazságügyminiszter szabályrendeletileg szabályozza azokat a nakt, amelyek a bírói törvény, a polgári és büntető perrendtartásról szóló törvény, a váltó- és csekk-törvény, valamint a többi törvények intézkedései alapján szünnapoknak tekintendők.

7. szakasz: A vasárnapokkal egyenrangúak azok az ünnepek, amelyeken bizonyos városok régi szokás szerint védszentjüket ünneplik, még pedig abban az esetben, ha ezeken a napokon szünetel a gazdasági munka. Ellenkező esetekben ezek a napok egyenrangúak a 3-ik szakaszban említett felekezeti ünnepekkel.

8. szakasz: Jelen törvény intézkedései nem érintik azokat a határozmányokat, amelyek az állami forgalmi, postai, távirat, és telefon, továbbá vámhivatalok, állami gazdasági, katonai egységek, intézmények, intézetek, csendőrségi közbiztonsági és egyéb közegészségügyi intézetek munkaidejére vonatkoznak.

9. szakasz: Állami ünnepeken csak állami lobogók használhatók. Ezeken a napokon az állami lobogó az összes állami, önkormányzati és nyilvános jelleggel felruházott épületeken, valamint az összes magánházakban kitűzendők.

10. szakasz: Jelen törvény a Hivatalos Lapban való megjelenése után lép életbe.

— A sztarivrbaszi tűzoltóság szüreti mulatsága. A sztarivrbaszi önkéntes tűzoltó egyesület vasárnap este a Rumpi-féle vendéglőben nagy szüreti mulatságot rendez, mely iránt Sztari Verbászon nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Ma délelőtt temetik Stresemann német birodalmi külügyminisztert

Stresemann dr. halála pótolhatatlan vesztesége Europa békéjének

Párisból jelentik: A lapok pártkülönbség nélkül nagy melegséggel parentálják Stresemann dr.-t és elismeréssel méltatják a béke érdekében kifejtett tevékenységét. A lapok általánosságban aggodalommal néznek a német politika további kialakulása elé és

attól tartanak, hogy Stresemann halála károsan fogja befolyásolni a francia-német viszonyt.

Washingtoni jelentés szerint Stimson államtitkár a Chicago Tribune előtt, a következő kijelentést tette:

— A legmélyebb sajnálattal értesülök Stresemann dr. haláláról. Németország egyik legnagyobb államférfiát veszítette el benne. A béke ügye rendkívül sokat veszített az ő elhunytával, mert Stresemann mindig az első volt azok között, akik az egyetemes békéért küzdöttek.

Berlinből jelentik, hogy Stresemann dr-t államköltségen temetik el.

A temetés ma délelőtt lesz.

Londoni jelentés szerint az angol király magántitkára levelet intézett a német nagykövethoz, amelyben többek között az alábbiakat írja:

— A király megbízott azzal, hogy fejezzem ki excellenciádnak mély részvétét, a Stresemann dr. halálával előállott nagy veszteségben. Öfelsege felfogása szerint, ez a veszteség nemcsak Németországot, hanem egész Európát sújtja.

Stresemann dr. halálával kapcsolatban az Excelsior kérdést intézett a Párisban élő Apponyi Albert grófhhoz, aki a követ-

kezöket mondotta:

— Stresemann dr. halála rendkívül bonyolult és kényes problémát vetett fel. Kérdés,

van-e Németországban olyan államférfi, aki elegendő politikai tekintéllyel rendelkezik, hogy folytathassa a közeledésnek azt a politikáját, amelyet a nagy államférfi megkezdett és követett.

Természetesen nem nyilatkozhatom arról, milyen befolyással lehet Franciaország politikájára az a körülmény, hogy a német politika dinamikájának összetételében ilyen súlyos módosulás következett be, de megállapíthatom, hogy a közeledés politikájában, amelyet Stresemann és Briand párhuzamosan követett, Stresemann halálával olyan esemény, amely nem mondom, hogy nyugtalanító, de legalább is igen komoly természetű.

Még azok is, akik nem osztottak politikai irányzatában meghajolnak kiváló képességei előtt. Olyan feladatra vállalkozott, amelynél nagyobb nem kínálkozik államférfi részére, arra törekedett, hogy kibékítse a civilizáció két nagy tényezőjét Franciaországot és Németországot azt a két államot, amely vezetőszeret viz az emberiség fejlődésében.

Berlini jelentés szerint Hindenburg birodalmi elnök, a birodalmi kancellár javaslatára dr. Curtius birodalmi gazdasági minisztert bizta meg, a külügyminiszteri teendők ideiglenes ellátásával.

Saját bevallása szerint 275.000 dinárt sikkasztott Käfer Lajos, a noviszádi vasuti fűtőház pénztárnoka

Ma reggel átadják az ügyészségnek

Megirtuk, hogy a noviszádi rendőrség a vasuti főpénztár feljelentésére letartóztatotta Käfer Lajost, a vasuti fűtőház pénztárnokát, aki nagyarányú sikkasztásokat követett el a vasuti kincstár kárára.

Käfer Lajost a rendőrség több ízben kihallgatta s ez alkalommal a sikkasztó bevallotta, hogy összesen 275.000 dinárt sikkasztott el s az összeget az utolsó paráig könnyelmű nők társaságában elköltötte.

Käfer Lajos egyáltalában nem mutat megbánást s cinikusan ismeri be sikkasztásait.

A rendőrség egyébként már több hónap óta figyelmeztetéseket küldött Käferre, aki könnyelmű költekezésé magára vonta a hatóságok figyelmét, a sikkasztásra azonban csak most jöttek rá. Käfer ugyanis olyan ügyesen tudta leplezni bűnös manipulációit, hogy az ellene lefolytatott nyomozás a legnagyobb nehézségekkel járt.

Miután Käfer részletes vallomást tett sikkasztásairól, a rendőrség lezárta a nyomozás aktáit s a sikkasztót a mai nap folyamán átadja az ügyészségnek.

— Az elmebaj gyógyítása malária-terápiával. Londonból jelentik: Az angol elmeorvosok tanácsa évi jelentésében kimutatja, hogy a kísérletek szerint az elmebaj malária-terápiával a legkedvezőbb eredménnyel gyógyítható. A jelentés sürgeti az elmebajosok és degeneráltak házasságának megtiltását.

— Három havi fogházra ítélték a főkapitány tolvaját. A noviszádi törvényszék büntető tanácsa tegnap vonta felelősségre Schaeffer Vladisláv szuboticaí asztalost, aki az elmúlt nyáron betört Momirovics Veljko dr. főkapitány kabinjába, ahonnan 200 dinárt lopott. A bíróság három havi fogházra ítélté a vádlottat.

ZARLATOK

Péntek, október 4.

A DINAR ARFOLYAMA

Budapest 9.97—10.05, Bécs 20.98—21.10
Prága 59.00—59.40, Berlin 7.35—7.37, Trieszt 33.64—33.70, London 276.

BEOGRADI TŐZSDE

London 276.35—275.55, Páris 223.63—221.63, Newyork 56.76—56.56, Genf—Zürich 1097.40—1094.40, Prága 168.40—167.60, Berlin 13.545—13.515, Bécs 7.9969—7.9669, Budapest 9.9246—9.8946.

Allampapírok: 4%-os agrárkötvény 53—52.50. Hadikárpótlási prompt 405—404, de cember 31-ére 413.50—413.25. Nemzeti Bank 8150—8150.

BEOGRADI TERMÉNYÁRAK

Buza fővonal 1930. márciusra 145—145, Buza Duna 150—150, Bab fővonal prompt 480—480, Buza fővonal 76—77, 3—4%, 182 5—186, Buza Szrem-Bácska 77—78, 2%, '85—185. Irányzat: Változatlan.

ZURICHI TŐZSDE

Beograd 9.1250, Budapest 90.40, Páris 20.35, London 25.18, Newyork 517.92, Brüssel 72.20, Milanó 27.12, Madrid 76.92, Amsterdam 208 15, Berlin 123 46, Bécs 72.84, Stockholm 138 97, Oslo 138.30, Kopenhága 138.30, Szófia 3.745, Prága 15.35, Varso 58.07, Athen 6.71, Konstantinápoly 2.50, Bukarest 3.08, Helsingfors 13.03.

BUDAPESTI

HATARIDÓS TERMÉNYTŐZSDE

Irányzat: Baráts. Forgalom: közepes. Buza októberre 21.98—21.22, 1930 márciusra 24.23—24.24. Májusra 24.94—24.95. Rozs októberre 15.56—15.59, 1930 márciusra 18.82—18.83. Tengeri májusra 17.70—17.71

CHIKAGOI TERMÉNYTŐZSDE

Buza: Szilárd. Októberre —, de-
cemberre 13 3/4, márciusra 140 5/8 májusra 144 3/8. Tengeri: Szilárd. Októberre —, decemberre 97 1/8, 1930. márciusra 101 5/8 májusra 104—. Zab: alig tar. Októberre —, decemberre 53 1/4, 1930 márciusra 57 1/8, májusra 57 1/4. — Rozs: alig tar, Októberre —, Decemberre 108 7/8, 1930. márciusra 113 1/8, májusra 115 3/4.

WINNIPEG

Irányzat: Szilárd. Buza októberre 144 1/2, decemberre 145 1/2, 1930 márciusra 151 1/2.

NOVISZADI TERMÉNYTŐZSDE

(Hivatalos jegyzések)

Buza 77—78 kg. bácskai és bánati k. d. 190—192.50, 192.50—195, szerémi k. d. 180—185, rozs bácskai k. d. 150—152.50, árpa bácskai és szerémi 63—64 k. d. 125—127.50, zab bácskai és szerémi k. d. 145—150. Tengeri bácskai és szerémi uj k. d. 102.50—107.50, bácskai és szerémi uj december-januárra 122.50—127.50, bácskai, bánati és szerémi 145—150, bácskai és szerémi száritott októberre k. d. 142.50—145, bácskai uj április-májusra 147.50—152.50, bácskai száritott decemberre dunai r. k. 150—152.50. Export malmok irányarai. Buzaliszt szept.-dec. 30 nap kassza, vagy 1.5% skonto 320—330, kettős 300—310, ötös 270—280, hatos 250—255, hetes 215—220, nyolcas 125—130. Egyéb malmok effektív kötései, buzaliszt nullás gg. és g. 290—300, kettős 270—280, ötös 245—255, hatos 215—220, hetes 175—185, nyolcas 115—125. Buzakorpa jutásákban k. d. 105—110, fehér bab 2% k. d. 500—520. Irányzat: Változatlan. Forgalom: Buza 16.5, árpa 2, tengeri 71, liszt 3, bab 1 vagon.

ODEON okt. 4—5-én ** Dupla műsor!

Egy leány és három klovn

Cirkuszfilm 6 felvonásban

RAJAH

5 gyönyörű felvonás
eredeti indiai felvételekkel

1929. október 5. Szombat

Romai katolikus: Placid vt. Protestáns: Aurél. Görög-keleti (szeptember 22) Főka. A nap kel 5 óra 40 percekor, nyugszik 17 óra 22 percekor. A hold kel 8 óra 47 percekor, nyugszik 18 óra 40 percekor.

— **Öfelsége a király Kragujevába utazott.** Beogradból jelentik: Öfelsége a király esütörtökön este Kragujevába utazott.

— **Borisz bolgár király trónralépésének tizenegyedik évfordulója.** Szófiából jelentik: Tegnap délben nagy ünnepségek keretében ünnepelték meg Borisz bolgár király trónra lépésének tizenegyedik évfordulóját. Az ünnepi istentiszteleten a kormány tagjain kívül a diplomáciai kar is résztvett.

— **Áthelyezés a konzuli karban.** Beogradból jelentik: Gyogyevics Dragan szkutari jugoszláv konzult a külügyminisztériumba helyezték át titkári minőségben.

— **Izraelita olvasóinak boldog Ujvet** kíván a „Délbácska” szerkesztősége és kiadóhivatala.

— **Bíróhiány az apatini járásbírósnál.** Apatinból jelentik: Az apatini járásbírósnak több napja teljesen bíró nélkül áll. Amint ismeretes, a vajdasági bírói karban történt áthelyezések idején Hribernik József járásbíró és dr. Dömötör Aladárt, a járásbírósnak főnökét is áthelyezték és a járásbírósnak vezetését egyedül dr. Gorse Józsefre hárult. Az óriási anyagot egyedül végző bíró azonban napokkal ezelőtt megbetegedett és amint most kint, vakbéloperációra lesz szükség. A járásbírósnak tehát most járásbíró nélkül áll. Az igazságügyminisztériumban szerzett információk szerint a járásbírósnak két betöltetlen bíró helyét pályázat útján óhajtják betölteni, azonban a döntés ebben az ügyben még nem ismeretes.

— **Halálozás.** Vrbasról jelentik: Kedden délelőtt meghalt Verbáson özv. Póth Józsefné, a volt sovői ref. lelkész felesége. A temetési szertartást három lelkész vezette magyar és német nyelven.

— **Fiatalkorú betörőt fogott a vrbaszi rendőrség.** Vrbasról jelentik: A novibraszi rendőrség esütörtökön elfogta a Krispene-féle lisztüzletben elkövetett betörést teszt, egy 19 éves fiatal munkás személyében. A fiatal betörő hasonló büntényért már volt büntetve. A rendőrségen le akarta tagadni cselekedetét, de a bizonyítékok terhe alatt bevallotta a betörés elkövetését. A vrbaszi esendőrség a betörőt átadta a esendőrségnek, mely be fogja szállítani Somborba és átadja a fiatalkorúak bíróságának.

— **Dr. Nenadovics J.** kórházi főorvos bór és nemi bajok szakorvosa utjáról hazakerkezett. Rendel Novisad, Jevrejska ul. 11. alatt.

135.— din. hatszemélyes likörkészlet kinaezüstből
tömör, tetesztő kivitel

295.— din. 14 kar. arany karóra
10 köves svajci szerkezettel, kiváló minőség, irasbeli jóállás

GOLDBERG, ékszerész és órász, Novisad, Kr. Petra ul. 23

— **Zongoratanárnői diploma.** Beogradból jelentik: Waleth Stefánia szombori zongoratanárnő, a beográdi Sztankovics féle zeneiskolában jeles eredménnyel zongoratanárnői oklevelet nyert.

— **Ujabb fejeket rajzolt Marle Pál karikatúrista.** Marle Pál karikatúrista tegnap ismét újabb anyaggal gazdagította gyűjteményét, amely a jövő héten megnyíló karikatúra kiállításán kerül bemutatásra. A tegnapi nap folyamán Pavlasz Ignát dr. ügyvédről, Knöpfler és Piszker bankigazgatókról, Veszelinovics postafőnökről, Heller Miksa igazgatóról, Lazics Sztankókról, dr. Szemző Jenőről, Tabakovics építészmér-

Albán kacsákbanda tört be a délszerbiai határon, mely kilenc földművest meggyilkolt

A hatóságok üldözik a rablóbandát

Beogradból jelenti az Avala: Ramaz Redzsics rablóvezér kacsákbandája az albán-jugoszláv határon Jafa Murga községnél, Berane mellett betört az országba s kilenc földművest teljesen kifosztott. A rablók után agyonlőtték a földműveseket s az albán határ felé menekültek. A esendőrség üldözi a rablóbandát.

Repülőgépekkel és ágyukkal bombázták a colorádói fegyházban fellázadt fegyenceket, majd a levegőbe röpítették a fegyházat

A fegyencek hatalmukba kerítették a fegyház fegyverkészletét és az őroket a negyedik emeletről az uccára hajigálták. A robbanás halálos áldozatainak száma egyelőre ismeretlen

A colorádo állambeli Canon Cityből jelentik: Az állami fegyházban esütörtök este lázadás tört ki a fegyencek között. A lázadók sikeresen hatalmukba kerítették a fegyház fegyverkészletét, úgyhogy felfegyverkezve szembeszálltak az őrséggel. Három fogházort megölték, sokat megsebesítettek.

Eddig még csak hiányos jelentések érkeznek a fegyház falain belül történt eseményekről. A lázadókat még nem sikerült levern. Colorado más városaiból katonaságot és rendőrséget küldtek a fegyencek leverésére, sőt

hadirepülőgépek is elindultak, amelyek könnyfakasztó gázbombákat és géppuskákat visznek magukkal.

Eddig tizenhat halottja van a fegyencelázadásnak, köztük öt fegyházor. A katonaság és a milícia tüzéséggel ostromolja a fegyházat.

A lázadók ultimátumot küldtek a katonaság parancsnokának, amelyben három teherautót követelnek, amelyben szabadon elmenekülhessenek. Megüzenték azt is, hogy

tíz fegyvert akarnak tuszként magukkal vinni, akiket szabadonbocsátanak, amint kiérnek, az ágyutüz hatásköréből.

A parancsnok természetesen visszautasította az ajánlatot és támadást vezényelt a fegyház ellen. A támadást azonban a lázadók puskatüzzel visszaverték. A lázadók

négy fegyházort a negyedik emeletről az uccára dobtak ki, négy ember halálra zuzta magát.

A katonaság parancsnoka erre megüzentte a lázadóknak, hogy amennyiben ma hajnalig nem adják meg magukat, az egész fegyházat a levegőbe röpíti.

Ujabb jelentés szerint a fegyházat ostromló katonaság parancsnoka a végső eszközhöz folyamodott

és a levegőbe röpítette azt az épületet, amelyben a fegyencek eltorlaszolták magukat.

Most dolgoznak a romok eltakarításán. Még nem lehet tudni, hányan lelték halálat a romok alatt. Az ostromló csapatok parancsnoka akkor határozta el magát a fegyház felrobbantására, amikor megtudta, hogy a fegyencek a tuszként elfogott tíz fegyházort megölték.

nőkről, Bogdanovics igazgatóról és Vukovics Józsefről készített pompás karikatúrákat. A kiállítás külön meglepetése, hogy olyanok is szerepelnek majd a karikatúrák között, akik nem is sejtik, hogy lerajzolták őket, mert uccán, kávéházban, cukrászdában skiccelte őket.

HUZÁS Vásároljunk állami osztálysorsjegyet a novisadi főeljárúsnál
okt. 7. LUSTIG LAJOS banküzletében

— **Rubinstein Arthur hangversenye.** Előkelő és nagyszámu közönség gyönyörködött esütörtökön Rubinstein Arthur páratlan művészetében. A szokatlan műsor ellenére a művész valósággal lenyűgözte hallgatóságát. Nagyvonalu koncepciója Brahms G-moll rap szódiájában jutott különös hatással érvényre, amelyet csakhamar a szentimentalizmus lágyasága váltott fel Schubert Menuetjében, majd kápráztató technika a Marsch Militairben, amely a leghozzáférhetőbb a nagyközönség szívéhez. Sztravinszky Petruska változatai elragadó futamokban vonultak fel előttünk, míg Chopin Scherzójában, Impromptujában és Keringőjében az átszellemült művész páratlan, eddig még ismeretlen

szépségeket csalt ki a billentyűkből. A közönség alig tudt betelni Rubinstein művészetétől, aki a fergetes tapsokat több ráadással honorálta. A publikum egy feledhetetlenül szép emlékekkel távozott a hangversenyteremből.

— **Uj ügyvéd Perleszen.** Primovics Jovan volt novisadi törvényszéki bíró, aki önként lemondott állásáról, a napokban nyitja meg ügyvédi irodáját Perleszen.

A kiválóágáról ismert
AMERICAN CORNET
naponta friss édes tejszín habbal és gesztenye pürével lesz töltve eladási helyén, Jevrejska ul. 11. szám alatt. Ugyanott új csokoládé dessert különlegességek is kaphatók. Olcsó árban, legjobb minőségben

— **Uj nyilvános telefonállomás.** A Guttman trafik (Postanszka u. 14) nyilvános telefon állomást szereltetett fel, melynek száma: 29-46.

Fizessen elő a Délbácskára

SPORT

A holnapi bajnoki forduló

Az első osztályban program szerint valamennyi kisorsolt mérkőzés lejátszásra kerül holnap, a második osztályban már jelentkeznek a régi baj: a mérkőzések lemondása és elhalasztása. Noviszádon, Mitrovicán és Sabácon küzdenek holnap az első osztályú csapatok és a három noviszádi csapat közül legalább kettőnek győzelemmel kell végeznie, ha a város futballsportjának presztízsét meg akarják védeni.

Ez a két csapat a Vojvodina és a Rádnicski, míg a harmadik, a NAK esetleg jó játékával legfeljebb mérsékelheti a Mácsva győztes góljainak számát, győzelemre semmi körülmények között nem gondolhat. A Noviszádon eldöntésre kerülő Vojvodina—TTC mérkőzés, a bajnokság során először állítja egymással szembe a két csapatot. Az elmúlt vasárnap mind a ketten váratlanul nagy gólarányú vereséget szenvedtek, noha játékaik nem mutatott különösebb fogyatékosságot. A futballszerencse ugylátszik jelentős szerephez jut az idei bajnokság során.

A Sabácon eldöntésre kerülő Mácsva—NAK mérkőzés, a noviszádi kékfehérek részére az őszi idény legnehezebb feladatát jelenti. A NAK ugyan eddig meglehetősen jól operált a Mácsvával szemben, hiszen tavaly is csak egy góllal kapott ki a bajnokcsapatától. A Mácsva a nyári szünet alatt kivétel nélkül minden vasárnap jobbnál-jobb ellenfelekkel mérkőzött, ami a nagy konkurenciánál fogva, a noviszádi csapatok számára lehetetlen volt. A Mácsva hatalmas kezdeti sikerei erre vezethetők vissza és a NAK együttese sincs még olyan formában, hogy a bajnokcsapatot megállítsa győzelmeinek sorozatában.

Az elmúlt vasárnap a Rádnicski rég látott pompás formát játszott ki és mindenki kíváncsian várja, megtartja-e félelmetesen jó formáját. A Gradjanszki ellen Mitrovicán holnap lejátszásra kerülő mérkőzés válasszal szolgál erre a kérdésre, mert a Gradjanszki saját pályáján minden ellenfelet legjobban tudásának kijátszására kényszerít.

A második osztályban holnapra kisorsolt mérkőzések közül a Makkabi—PAK, a zsidó ünnepek miatt, a Sajkás—Fruskogorac lemondás, az indijjai Radnicski—Sabáci Trgovaeski mérkőzés pedig a sabáci csapat feloszlása miatt elmarad. Így mindössze a Gradjanszki—Szlovaeski és a Szloga—Hajduk mérkőzés kerül eldöntésre. A Petrovaradinban lejátszásra kerülő Szlovaeski—Gradjanszki mérkőzés szinte sorsdöntő jelentőségű egyrészt az első osztály szempontjából, másrészt pedig azért, mert holnap dől el, hogy a petrovaradini rendezőgárda és közönség méltó-e arra, hogy Petrovaradinban a jövőben bajnoki mérkőzést rendezhessenek. A palánkai Szloga a saját pályáján talán nagyobb sikerrel állja a harcot a balszerencséivel, amely az egyesületet az idei bajnokság során üldözi.

Rádnicski hírek. Felkérem a következő játékosokat, hogy vasárnap, október 6-án a következő helyeken jelenjenek meg: I. csapat: Milutinovic, Hacker, Sebök, Valent I., Grünberg, Valent II., Burai I., Mándics II., Gruzics, Mandics I., Petrovics, Tartalék Frank. Dél előtt 8 órakor a pályán. Felszerelésüket ugyanott szombaton délután átvesztik. Törpe csapat délelőtt 3 órakor a

A kulai járásban maximálták az élelmiszer-árakat

A kenyér kilója 3 és 2.50 dinár

Jelentettük már, hogy tíz nappal ezelőtt Kulán bizottság alakult, mely a járás közsegeiben az élelmiszerek árát hivatott ellenőrizni.

A bizottság megalakulása óta foglalkozott az élelmiszerek alakulásával és a kereskedőkkel, pékekkel és mészárosokkal folytatott tárgyalások után előterjesztést tett a járási szolgabírónak az árak maximálásáról. A polgármester kedden kiadta az új rendeletet, melyben az összes élelmiszerek és keresmai cikkek árait maximálta. A maximálás a húsarakat a következőképpen állapítja meg: marhahús 18, sertéshús 20, borjú hús 20, zsír 24, friss kolbász 24, hurka 20, füstölt szalonna 26, friss szalonna 22, sonka 24—26-ig, tepertő 20, birka hús 14 dinár kilogrammonként.

A kenyér árát fehér kenyérenél 3, fekete kenyérenél 2.50 dinárban állapította meg.

A keresmai cikkek árát is maximálták.

de a koresmárosok fellebbezéssel foglalkozni, mivel — mint ők mondják — az új árak érdekeik ellen szólnak.

A bort 12, vörösbort 14 dinárban maximálták, egy spriceer ára 2.50, a pohár sör (3 deci) szintén 2.50 dinár, fehér kávé 3, fekete 2 dinár.

Különösen a vendéglői ételek árát maximálta szigorúan Kaszás szolgabíró új rendelete. Egy adag marhahús 5 dinár lesz ezután. Egy adag peccsenye 3—13 dinárba kerülhet, ami 5—7 dináros olcsóbbodást jelent. A killy koresmai árát fél dinárban állapították meg, úgy hogy ezentul killi a kulai járásban a koresmákban aligha lesz kapható, mivel a pékek is fél dinárért árulják a killit.

A fogyasztó közönség körében nagy örömet keltett az új rendelet, mely a kizsákmányolásnak jó időre véget vet.

Vojvodina pályán. I. b) csapat: Kovacevics, Boros, Redli Lenhard, Jurik, Weisz II., Greiling, Kogoly, Bucheimer, Mihics, Weis I., Bányi, Heskó, Hoffmann, Dunai, délelőtt 9 órakor a Vojvodina pályán. Ifjúsági csapat: Kovacevics Vitéz, Atanaekovics, Andrics, Malosevics, Rosier, Sanzer, Forgó, Rápóti, Nonnenmacher, Mogin, Panics délután 1 órakor a Vojvodina-pályán. Az utóbbi három csapat felszerelését a Vojvodina-pályán kapja. Sportkapitány.

NAK hírek. Felkérem az alábbi tagokat, hogy vasárnap délután fél 1 órakor a pályán jelentkezzenek: Dobsinszki, Pejics, Vermes, Gottwald, Radoszavljevics, Nedelj kovics, Horváth, Gábel, Fuchs, Zerdin, Paraker I, Istók. — Intéző.

Bíróküldés a holnapi mérkőzésekre: Vojvodina—TTC: Mangh, Gradjanszki—Szlovaeski: Daljev, Szloga—Hajduk: Fehér, Mácsva—NAK: Sztakics (Beograd), Gradjanszki—Radnicski: Amesz (Beograd).

GYOMORÉGÉST
azonnal megszünteti a

Késhegynyi, kevés vízben, étkezés után.
Gyógyszertárakban és drogeriákban,
1 csomag használati utasítással 4 dinár

Kivonat a hivatalos lapból. A Beográdi Alsövetség legutóbbi ülésének határozata szerint nyomatékosan figyelmezteti az egyesületeket, hogy a mérkőzések során a játékosok igazoló lapját feltétlenül mutassák be a bírónak, minthogy ellenkező esetben szigorú büntetésben részesülnek. Az igazolást kérő okmányokba pedig feltétlenül ki kell tüntetni, hogy a játékos volt-e tagja más egyesületnek. Az Alsövetség az alábbi játékosigazolásokat eszközölte: A noviszádi Radnicski részére: Pivnicski Veljko, Sebök Mihály, Ninkov Nikola, Bartha Sándor, Patricia Sztevan, Holicssek József, valamennyi október 11-iki hatállyal. A palánkai Szloga részére: Szmań István október 11-iki hatállyal. A petrovaradi Szlovaeski részére: Juraj Fedel, Cseterszki Andrej, Rajkovics Mihajlo, valamennyi október 11-iki hatállyal. A mitrovicai Gradjanszki részére: Dragicevics Szava 1930 április 3-iki hatállyal. A Noviszádi AK részére: Grgarov Vasza 1930 április 3-iki hatállyal. A Jüda Makkabi részére: Mondovics Franja 1930 április 3-iki hatállyal.

— A vándor-körfürészek elviselhetetlen lárját csappnak a noviszádi uccákon. A közönség köréből ismételt panasszal fordultak hozzánk, a motoros üzemre berendezett, ugynevezett vándor-körfürészek esendhaborítása ellen. A fávásárló közönség kényelmi szempontból legtöbbször, a kocsiról lehányt ölfarakás mellett állítja fel körfürészt, amely azután fülsiketítő lárma-ájával órákhosszat, sokszor napokon át kinozza a környék lakosságának idegeit. A panaszosok a rendőrkapitányság közbelépését kérik az anomáliák megszüntetésére. Hangsúlyozzák, hogy az uccán való fáfürészelést meg kellene szüntetni, mert alig akad ház Noviszádon, amelyben nem volna akkora udvar, hogy benne a körfürészt fel nem lehetne állítani.

— Még egy mozit kap Novi-Vrbsaz közsege. Vrbsazon egy ottani vállalkozó és egy filmkölesző vállalat között tárgyalások indultak meg, amelyek egy új filmszínház alapítását célozzák. A vállalkozók már ki is választottak egy megfelelő helyet a Posta uccában, ahol valószínűleg már a közeljövőben megkezdik az új mozi építést. Mint tudósítónk értesül a mozit az összes modern mozeitnikai vívmányokkal fogják felszerelni és beszélőfilm vetítő géppel.

Megújította már lejárt előfizetését?

APOLLO
okt.
5-6-án

A német filmgyártás remeke:
Nina Petrovna szerelme

Főszereplők: BRIGITTE MEIM, Franz Lederer, Warwick Ward és Harry Hardt

Az időjárásban lényeges változás nem várható

Tegnap délben 27 fok volt a hőmérséklet Noviszádon

Az északnyugati depresszió Északkelet-Európa fölé vonul. Minthogy a nyomáskülönbségek esőként a hatáskörében a szelek is esőkéntek, az idő azonban Északkelet-Európában esős lett. Ezzel szemben Délkelet-Európában a magas légnyomás hatása alatt derült, enyhe idő uralkodik. A hőmérséklet jóval magasabb a rendesnél, a maximum sok helyütt elérte a 27 fokot, az éjjeli minimum sem szállt le a 17 fok alá.

Ezidőszert az időjárásban lényeges változás nem várható.

Tegnap délben 27 fok volt a hőmérséklet Noviszádon.

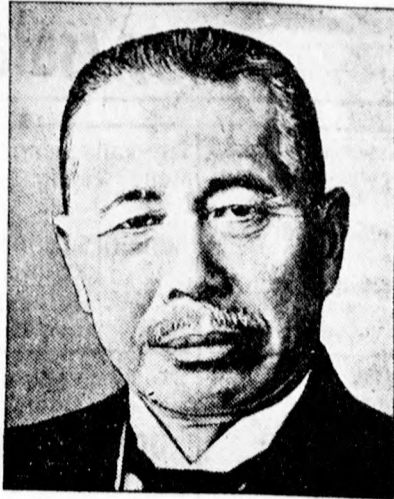
A beogradi obszervatorium jelentése szerint tegnap reggel 8 órakor a következő hőmérsékletet jegyezték fel az ország egyes városaiban:

Beograd 20, Zagreb 17, Ljubljana 15, Vrsac 19, Veliko Gradiste 14, Szarajevo 14, Uzsice 14, Kragujevac 15, Zajecsar 14, Vranje 15, Nis 14, Koszovszka Mitrovica 11, Szkoplje 14, Prilep 10, Pety 12, Kotor 13, Mosztar 15, Szplit 17, Kraljevo 11, Brod 11, Krusevac 17.

Az egész országban szép és enyhe idő volt.

A petrovaradini meteorológiai állomás jelentése szerint az anticiklon maximuma még mindig hazánk felett uralkodik. Tulnyomóan derült idő várható. A hőmérséklet 12 és 26 fok között fog váltakozni.

— Növekszik Angliában a munkanélküliek száma. Londonból jelentik: A munkanélküliek száma Angliában az elmúlt héten 15.381-el emelkedett.

Tanaka báró

híres japán politikus, aki a napokban Tokióban meghalt.

RÁDIÓ-MŰSOR

Szombat, október 5

Beograd. 11.20 és 11.45: Vizállásjelentés. 12: Pontos időjelzés. 12.10: Kis gramofonhangverseny. 12.30: Közgazdasági hírek, tőzsdejelentések. 12.40: A rádiókvartett hangversenye. 13.30: Ujsághírek. 17: Gyermekóra. 17.30: A rádió zenekar hangversenye. 20: Dr. Ilics Szima előadása a nemi betegségekről. 20.25: Nusics Branislav közériai. 20.55: A vojvodinai diákok tamburazenekara hangversenyez. 22: Pontos időjelzés és ujsághírek. 22.15: Színműelőadás a Studióból. 22.40: A rádió kvartett hangversenye.

Zagreb. 12.30: Gramofonhangverseny. 13.15: Étrendek és szakácsreceptek. 13.20: Hírek. 17: Mesék. 17.30: Délutáni hangverseny. 18.55: Hírek. 20.30: Szlav melodramák a zagrebi Nemzeti Színház tagjainak előadásában. 22.30: Hírek. Időjárásjelentés. 22.40:

A házi zenekar könnyű hangversenye.

Budapest. 9.15: A m. kir. 1. honvédelmi gyalogezred zenekarának hangversenye. 12: Déli harangszó. 12.05: A rádió házikvartett-jének hangversenye. 14.30: Hírek. 16: A Szociális Missziótársulat előadása. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 17.10: Tarka krónika művészekről. Dunkel Norbert hangversenyigazgató felolvasása. 17.40: Johann Strauss-hangverseny. 19.35: Lóversenyeredmények. 19.45: Színműelőadás a Studióból: Bizánc. Színmű öt felvonásban. 21.50: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Berlin. 14: Gramofonzene. 16.30: Szórakoztató zene. 19: Könnyű zene. 19.30: A pápa párbeszéde Mussolinival szept. 14. és 15-én. 20.10: A Gassenhauertől a revüig. Zenei utazás 25 éven át. Utána hírek, majd tánczene.

Kassa. 12.30: Szalózenekar. 19: Közvetítés Brnóból. 19.50: Közvetítés Prágából. 22.25: Kávéházi zene.

München. 12.30: Déli zene. 14.20: Szórakoztató zene. 16: Citerahangverseny. 20.25: Szórakoztató zene. 20.50: Vidám hétvégi bohózat. 22: Tánczene.

Prága. 11.15: Gramofonzene. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Gramofon-tánczene. 19: „Diákélet — vigélet” című jelenet. 20.00: A cseh filharmónikusok hangversenye. 22.25: Kávéházi zene.

Bécs. 11: Délelőtti hangverseny. 18: Kamarazene. 19.30: Puccini „Tosca” c. operájának közvetítése a bécsi állami Operaházból. Utána esti hangverseny.

Ujitsa meg!
előfizetését

A ZSARNOK FÉRJ IGÁJÁBAN

(23)

TÖRTÉNETI REGÉNY

Írta: FARKAS EMŐD

— Na ha Bakics uram van itt, az már egészen más, — mondta a várnagy, — akkor kár úgy összedugni a fejeket. Unokabátyja a nagyságos urnak, hát csak nem tesznek fel róla semmi rosszat.

— Még az kellene, hogy a mi drága jó nagyságos asszonyunk becsületét marja meg valaki, de hiszen annak keresztül mennék a lelkén, — mondta fenyegetően Katuska s visszatért urnőjéhez, hogy rendelkezésére álljon.

— Na, na, lelkem, — sziszegte a vén szipirtó, — néha a legszebb rózsabokor alján is talál kígyót az ember.

— Jobb lesz, ha dolgoz után látsz, — szólta le a várnagyné, — ne ártsd magad a nagysága dolgába.

A szolgáló el is kotródott, lassan a többiek is elszéledtek, de erősen hümmögtek. Ezalatt pedig Bakics szívélyes bucsut vett Zsuzsannától.

Egyik sem gondolt a következményekre. Zsuzsanna sirva bucsuzott el tőle.

A környezetet némely tagja gyanus pillantásokat vetett rá és sugdostak a háta mögött. Látniok kellett tehát valamit. Ez azonban nem aggasztotta őt, hiszen nem volt itt más, csak Bakics, az ura közeli rokona. Ezzel meg csak nem gyanusíthatják. Aztán őt sem látta az egy Katuskán kívül senki. Azt hitte Zsuzsanna, hogy Révay betolakodott inasán, nem ismerte föl, mert Bakics áruhában volt és hajusát, szakállát egészen lenyíratta.

De az mégis felismerte s alig várta, hogy elmondhassa gazdájának mit látott, mit halott, mit tapasztalt.

Kivallatás

Mielőtt Révay hazajött, arra gondolt, hogy meddig kínozhajja még őt az ura. Hiszen az ilyen életmód mellett el kell pusztulnia.

Ezt a kíváncsi gondolatát közölte a várnagynéval, aki egy kicsit dideregve felelte:

— Azt már csak a jó Isten tudná megmondani.

— Nem ismer kigyulmed valami nézőasszonyt, aki a jövőbe lát, — kérdezte Zsuzsanna.

— Hallottam egynek a hírét, hanem az nagyon messze lakik.

— Hol?

— Trencsénben, — válaszolta Rajkovicsné.

— Dehogy van az messze, három nap alatt megjárja Dániel.

— Hátba kikotyog valamit.

— Ha kotyogna is, nem talállok benne semmi rosszat, de Viktorin Dániel nem szokott fecsegni.

A várnagyné megmondta a nézőasszony pontos címét, mire Zsuzsanna csakugyan elküldte hozzá az inasát.

A vén, köszvényes és kancsalszemű tót asszony mindenféle hőkusz-pökuszt csinált, kört rajzolt, azt körülgrálta, a kör közepére égő gyertyákat állított s azoknak az árnyékából azt olvasta ki, hogy a nagyságos ur még nagyon sokáig fog élni.

Nyilván azt hitte a jámbor, hogy akkor szerez örömet Zsuzsannának, ha minél tovább élte az urát.

Dániel persze nem árulta el a nézőasszonynak, hogy milyen feneketlen mélység választja el Révaynét az urától.

Egy másik vénasszony, aki gyakran bejárógatott a kastélyba, hogy egy kis ételmaradékot és néhány polturát kapjon, egyszer az udvaron találta Zsuzsannát. Vörösre sirt szemmel, bubánatos arccal nézegetett egy elszáradt rózsabokrot.

— Így szárad el az én szívem is, — gondolta magában.

A vénasszony alázatos hajlongás közt csókolt neki kezét, aztán részvételtjes sópánkodással motyogta:

— Ne busuljon, drága nagyságos asszonyom, van ám nekem olyan szerem, hogy boldoggá teszi nagyságodat.

— Mondd meg mi az? — nógatta Zsuzsanna.

— Jaj nem merem elárulni.

— Száz aranyat kapsz tőlem, ha hasznát vehetem.

A vénasszonynak szürke, fénytelen szeme villogni kezdett.

— Nincs itt senki, hogy meghallaná, — mondta óvatosan körülnézve.

— Nincs, bátran beszélhetsz.

— Nagysága, olyan italt tudok készíteni — sugta a sibilla, amitől örökre elalszik az ura.

Zsuzsanna arcába vér szökött, nyakon ragadta a vén sátráfát és felháborodva kiáltotta:

— Takarodjék innen!

S azzal olyat lódított a vén asszonyon, hogy az majd kitorpte a nyakát.

Nem is mert többé a kastélyba jönni, annál kevésbé Zsuzsanna szeme elé kerülni.

Hasonlóan jártak mindazok, akik célélnok és mérgekverő terveket ajánlottak neki. A legnagyobb felháborodással kergette el őket s amikor legjobban el volt keseredve, akkor is eme sóhajjal utasított vissza minden gonosz kísértést.

— Isten majd megszabadít engem.

Folytatása következik.

APRÓ HIRDETÉSEK

ugy hétköznap, mint vasárnap.
Egy szó 1 dinár, NAGY BETŰS 2 dinár,
a legkisebb apróhirdetés 10 dinár.

ELADÓ

BILLIARD asztal ujonnan a szerelvé és egy jókarban levő balkaros cipészvarrógép és egy vásári sátor, elköltözés miatt olcsón eladó. Megtekinthető Schmidt Frigyesnél, Temerin. 3603

KIADÓ

Elegánsan butorozott uccai szoba kiadó. Trg Oszlobodjenja 3, I. em.

KERESLET

BEJÁRÓNÓT keresek, aki minden munkát végez. Cim a kiadóban. 3650

Világos barri a FARKASKUTYA jól kifejtett, him példány, amely Jackie névre hallgat, elveszett. A nyomravezető jutalomban részesül. Cim: Ustavska 14, a házmesternél.

Izraelita vallású üzletfeleimnek és jobarátaimnak ezuton kívánunk

boldog újévet
és
kellemes ünnepeket
Fuchs Ružička
Horváth, festők

Munkásfiukat
felvesszünk

Kramer Testvérek
Novisad, Mali Liman

Jutalékos utazók a rövidaru szakmában egy melléccikk eladására az egész ország területére kerestetnek. Ajánlatok "Verzkepvisező" jellegre Schmolka-hoz küldendők. 3548

STENOTIPISTA, perfekt szerb, német fejevétel. Braća Čeliković, Novisad. 3577

KÜLÖNFÉLE

Olcsó, jó HÁZKOSZT házon kívül is. Abonensek felvételnek. Hermann, Njegoseva u. 8. 3537

Tisztelt izraelita üzletfeleimnek
BOLDOG ÚJÉVET
kivánok
Ábrahám Ignác
fodrász
Novisad, Futoski put 29.

Ezuton értesitem ismerőseimet és jobarátaim, hogy ma este
disznótoros
vacsorát rendezek. Számos pártfogást kér
Mráz Károly
a „Trombita” vendéglőse

HIRDETÉSEKET

felvessz
A DÉLBÁCSKA
kiadóhivata
Novisad, Kralja Petra 30

Disznótoros vacsorát

rendezek f. hó 5-én, szombaton este elsőrendű műkedvelő vonószene mellett, egy adag vacsora 12 — din., melyre tisztelettel meghívom jobarátaim és a n. é. i. özönséget

Gál Péter, vendéglős
Mátyás Király ucca 9.

Disznótoros vacsora

lesz ma szombaton a
MAROS VENDÉGLŐBEN
Hétfőn este pedig **halpaprikás** lesz eredeti halász módra. — Kiváló italokról gondoskodik

Árverési hirdetés

A noviszádi Ipar és Kereskedelmi bank R. T. az én közreműködésével és a Kereskedelmi törvény 305-ös §. alapján a belacrkvai kereskedelmi és Iparbank R. T. 240 drb. részvényét nyilvános árverés útján fogja eladni. Az árverés 1929. október 14. délután 4 órakor a közjegyzői irodámban Noviszád Kr. Petra ucca 25. (az udvarban jobbra) lesz megtartva. Kikiáltási ár 75.000 dinár, de ezen az áron alul is a legtöbb ígérőnek lesznek a részvények eladva. Az árverezők kötelesek az árverés előtt 7.500 dináros ovadékat készpénzben lefizetni. Az árverési és vételi illetékeket a vevő fizeti. A vételár az árverés után azonnal készpénzben fizetendő és a részvények is átvehetők.

Dr. Popov Milorad
kir. közjegyző

KRAXNER vendéglő — Darányi ujttelep 1

Ma szobaton
és holnap
vasárnapon

nagy családi táncest

Zene: temerini BUZÁS fuvószenekar. Vacsora csirkepaprikás, kenyérrrel, salátával 8 din. Befizetési díj nincs. Nyitva reggel 4 óráig

Igen tisztelt izr. vallású vendégeimnek és ismerőseinek
kellemes ünnepeket
kiván
"Fehér ökör"
vendéglő
Schwarzenberg Hermann

Izr. vallású igen tisztelt vevőinek és ismerőseinek
boldog újévet
kiván
Philipp Rudolf
fűszer, liszt és csemegekészítés
Petra Zrinjskog 3

Izr. vallású vevőinek és ismerőseinek
kellemes ünnepeket
kiván
"Delikatesa"
Spiller L., Novisad
Telefon 28-91

Tisztelt vevőinek és ismerőseinek
boldog újévet
kiván
Kulík Izó
férfi szabó

Izr. vallású nb. vevőimnek és ismerőseimnek
kellemes ünnepeket
kiván
V. Kolarski
Novisad

Izraelita vallású üzletfeleimnek
boldog újévet
kivánok
Weisz István
fodrász
Kralja Petra u. 30.

boldog újévet
kivánok izraelita vallású üzletfeleimnek
Kapmajer Mihályné
vasaló és tisztító intézete
Novisad
Futaki ut 43.

Izraelita ünnepek alkalmával
boldog újévet
kiván
izraelita vevőinek üzletfeleinek és jóismerőseinek
Lostorfer Robert
kereskedő, Futoski put

Az izraelita ünnepek alkalmával
boldog újévet
kiván az izraelita vevőinek, üzletfeleinek és jóismerőseinek
KARDOS hirdetővállalat

Az izr. ünnepek alkalmával
boldog újévet
kiván
izraelita vendégeinek
Hotel Kraljica Marija igazgatósága

Izraelita vallású t. vendégeinek
boldog újévet
kiván
Stolic, söröző
és étterem, Novisad

Az izraelita ünnepek alkalmával
boldog újévet
kiván izraelita vevőinek és jóismerőseimnek
Neupauer István
fűszer és csemegekészítő, Futaki ut

Az izr. ünnepek alkalmával
boldog újévet
kiván
izraelita vendégeinek
Grand Hotel Sloboda igazgatósága

Igen tisztelt izr. vallású üzletfeleinek és ismerőseinek
kellemes ünnepeket
kiván
Schmolka
hirdetőiroda, könyv és papírkereskedés, Novisad

Vevőimnek és ismerőseimnek
kellemes újévet
kivánok
Pašić
női szabó

Izraelita üzletfeleinek
boldog újévet
kiván
Schreiber Henrik
fehérnemű tisztító intézete, Novisad
Futoski put 36

Ma szombaton este és október 6-án
vasárnap este

nagy táncmulatság
lesz reggelig kitűnő zene mellett. Szives látogatást kér
DROPKA FERENCNÉ
vendéglős, Darányi telep

MA HALVACSORA

Vasárnap este nagy
TÁNCMULATSÁG
lesz a Csokota vendéglőben
Elsőrendű tamburazene és kitűnő italok
Herbst Péter, vendéglős
Darányi telep III. csoport 233. A volt katonai golyófogó mőgött

Varrógépek, kerékpár, gramofon, rádió
lerakat és javító műhely

„ARDILLA“

Braća Hirsch,
Knjeginje Zorke 20. (azelőtt régi Buzatér)

Bátorkodunk a n. é. közönséget 1929. október 14-én megkezdődő **ingyen kurzusunkra** meghívni, ahol **himzést és stopolást**, valamint **szabászatot** fogunk tanítani.

Jelentkezni lehet fentemlített **ARDILLA FIÓKNÁL**

IRDESSEN
A
DÉLBÁCSKÁBAN

Ma szombat este
szüreti mulatság
és minden szombat és vasárnap este
táncmulatság
Jó italok és ételekről és elsőrendű zenéről gondoskodik
Sajti László, vendéglős
Darányi telep III. csoport 117. szám.

HALLÓ!
Ha egy vigkedélyű kellemes estét akar eltölteni, úgy ne sajnálja a fáradságot és látogasson ki a városi jódos fürdő éttermebe, ahol **ma szombat este nagy csirkepaprikás és malacpecsenye** lesz, kiváló női zenekar mellett. Szives látogatást kér
VELIMIROVICS JELENA, vendéglős

OLCSÓ KÖNYVVÁSÁR! Mielgen leszállított árak!
THOMAS MANN:
A varázs hegy II. kötet diszkótésben 150 din.
FERRERO:
Harmadik Róma II kötet diszkótésben 150 din.
PALEOLOGUE:
Oroszország I-III kötet 45 din.
Tejjes Mikszáth és Jókai
KARDOS hirdetővállalat könyvosztálya
Novisad, Vilsonov trg 7.

Novosadska Kreditna Zadruga
előbb **UJVIDÉKI HITELSZÖVETKEZET**
Dudarska (Epres) utca 18.

ELFOGAD
betéteket magam kasszámban —
Heti betétek 5 dinártól kezdve —
Pályozott kölcsönöket váltásra és betáblázásra.
ÜZLETNAPOK
Minden héden és csütörtökön **5—7 óráig**
vasárnap d. e. **10—11 óráig**

A szerkesztésért és kiadásért ideiglenesen **András Dezső felel.**